

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2147

Vragen van de leden **Jasper van Dijk** (SP) en **Van Meenen** (D66) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht dat mbo-scholen onterecht schoolkosten in rekening blijven brengen* (ingezonden 15 mei 2014).

Antwoord van Minister **Bussemaker** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 6 juni 2014)

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht «Mbo'er op kosten gejaagd», waaruit blijkt dat mbo-scholen extra kosten in rekening brengen bovenop het lesgeld voor verplichte activiteiten?¹

Antwoord 1

Ik heb kennisgenomen van dit bericht en betreur dit ten zeerste.

Vraag 2

Deelt u de mening dat een leerling niet verplicht mag worden om € 600,- voor een reisje naar de Ardennen te betalen? Zo ja, wat gaat u hiertegen ondernemen?

Antwoord 2

Die mening deel ik. Misstanden worden dan ook aangepakt. Sinds september 2012 wordt bij alle reguliere onderzoeken van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) naar schoolkosten gekeken. Daarnaast worden signalen zeer serieus genomen. Als niet aan de wettelijke eisen wordt voldaan, eist de inspectie herstelmaatregelen. De inspectie heeft bij 26 van de 95 onderzochte opleidingen tekorten geconstateerd. Er wordt een heronderzoek uitgevoerd om vast te stellen of de tekorten zijn opgeheven. Zo niet, dan kunnen sancties volgen.

Vraag 3

Waarom lezen we jaar in jaar uit over scholen die ten onrechte extra kosten in rekening brengen voor verplichte activiteiten die nodig zijn om de opleiding te kunnen voltooien?

¹ Spits, 8 mei 2014

Antwoord 3

Hoezeer ik dit ook betreur, dergelijke incidenten kunnen zich voordoen.

Vraag 4

Kunt u toelichten of u stappen overweegt tegen scholen die extra kosten in rekening brengen voor activiteiten die nodig zijn voor het afronden van de opleiding? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Schoolbesturen hebben de verantwoordelijkheid om het schoolkostenbeleid vorm te geven. Scholen moeten hierbij soberheid betrachten en hierover in gesprek gaan met de studenten(raad) en hun ouders. Ook de studentenraad kan dit agenderen. Een sober schoolkostenbeleid wil ik graag bij alle scholen zien. Het toezicht op schoolkosten is geïntensiveerd. Sinds september 2012 wordt bij alle reguliere onderzoeken van de inspectie naar schoolkosten gekeken. Daarnaast vindt ook onderzoek plaats door de inspectie naar aanleiding van signalen en wanneer er sprake is van risico's. De inspectie ziet erop toe dat op een correcte wijze wordt omgegaan met de vrijwillige ouderbijdrage. Zoals eerder gezegd, zal de inspectie herstelmaatregelen eisen als niet aan de wettelijke eisen wordt voldaan.

Het is van belang dat de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (hierna: JOB) de klachten naar de inspectie doorstuurt. Binnenkort vindt overleg plaats tussen JOB en de inspectie over de wijze waarop klachten over schoolkosten het beste bij haar kunnen worden aangeleverd.

Ook kan actiever gebruik worden gemaakt van het instemmingsrecht door studentenraden op het punt van de vrijwillige bijdrage en het onderwerp schoolkostenbeleid vaker te agenderen en hierover het College van Bestuur te adviseren.

Vraag 5

Deelt u de mening dat het onaanvaardbaar is dat scholen een incassobureau inhuren om een vrijwillige bijdrage te innen? Zo ja, wat gaat u hiertegen ondernemen?

Antwoord 5

Als de inspectie constateert dat niet aan de wettelijke eis is voldaan, zal de inspectie herstelmaatregelen eisen.

Vraag 6

Kunt u een helder overzicht geven van wel en niet toegestane kosten voor mbo-leerlingen? Op wat voor manier dienen scholen dit te communiceren naar ouders en leerlingen?

Antwoord 6

In de Wet educatie en beroepsonderwijs (hierna: WEB) is bepaald dat een bekostigde instelling aanspraak heeft op de bekostiging uit 's Rijks kas voor het verzorgen van beroepsopleidingen. Ook is in de WEB geregeld dat de instellingen daarvoor een rijksbijdrage krijgen, die bestaat uit een exploitatie-deel en een huisvestingsdeel. Het huidige bekostigingsstelsel gaat ervan uit dat een instelling met de ontvangen rijksbijdrage de noodzakelijke onderwijs-activiteiten verzorgt. Inschrijving wordt niet afhankelijk gesteld van een andere dan een bij of krachtens de wet geregelde geldelijke bijdrage. Op dit moment is enkel één geldelijke bijdrage verplicht gesteld en dat betreft het les- en cursusgeld. Bij de inschrijving van de studenten mag geen andere geldelijke bijdrage worden geëist. Niettemin kunnen er zaken zijn waarvan het redelijk is dat de student erover beschikt en waarvoor de student zelf de verantwoordelijkheid draagt. De instelling hoeft daarin niet te voorzien. Dit zijn met name onderwijsbenodigdheden, die de student nodig heeft om de lessen voor te bereiden of waarvan de student afhankelijk is op grond van persoonlijke kenmerken.

In de brief van 11 mei 2012 heeft mijn ambtsvoorganger aan de bve-instellingen helder gemaakt hoe de wet uitgelegd dient te worden. Ook de Tweede Kamer is hierover geïnformeerd per brief van 15 mei 2012 (Kamerstuk 31 524, nr. 134). In de kern komt het erop neer, dat bovenop het verplichte les- en cursusgeld alleen voor extra faciliteiten een vrijwillige bijdrage kan worden gevraagd.

Studenten en hun ouders hebben de vrijheid deze extra faciliteiten wel of niet af te nemen. De school dient te voorzien in de basisuitrusting die nodig is om de student naar een diploma te leiden, bijvoorbeeld machines en gereedschappen, verbruiksmaterialen zoals hout, metaal, enkele computers en ook software-licenties of de schoolpas. Bij de brief aan de scholen is een niet-limitatieve lijst met voorbeelden gevoegd.

Voorts moet de school op heldere wijze, voorafgaand aan de inschrijving, informatie verschaffen over de vrijwillige bijdrage en kenbaar maken over welke onderwijsbenodigdheden de student moet beschikken zodat deze een inschatting kan maken van de bijkomende kosten. Ook moet de school duidelijk melden dat bij het niet afnemen van zaken die onder de vrijwillige bijdrage vallen, het onderwijs voor de student niet in het geding komt. Instellingen nemen de regels omtrent de vrijwillige bijdrage/schoolkosten steeds serieuzer, en de inspectie constateert ook verbeteringen.

Vraag 7

Kunt u reageren op de 70 klachten die zijn binnengekomen bij JOB²? Wat onderneemt u hiertegen?

Antwoord 7

Zie mijn antwoord op vraag 4.

Vraag 8

Deelt u de mening dat het onaanvaardbaar is dat leerlingen onterecht extra kosten maken, omdat zij nu eenmaal graag hun diploma willen halen? Wat onderneemt u om scholen die hier misbruik van maken, aan te pakken?

Antwoord 8

Zie mijn antwoorden op vraag 4 en vraag 6.

² JOB: Jongeren Organisatie Beroepsopleiding